

Raastepöydän syvempi merkitys

RIITTA MIKKOLA

Olin hiihtolomalla Jyväskylässä. Keski-suomalaisessa oli pilapiirros otsikolla Kansalaisuuskoee. Kansalaisuuskoee sisälsi monivalinnat, avokysymykset ja esseen.

Monivalinnat olivat helppoja (Valitse J. Karjalaisen biisit listasta ja täydennä suomalaisten mäkihyppääjien nimet), ja avokysymyksiinkin osasin kohtuullisesti vastata (esim. Kuka keksi rakkauden? Yökylälakanat vai ei?).

Mutta essee! Vaihtoehdot olivat a) Mannerheim, Mannerheim, Mannerheim b) Kirjallisuusarvio Orvokki Aution Pesärikko-trilogiasta tai Laila Hirvisaaren Laatokka-sarjasta ja c) Raastepöydän syvempi merkitys. Kuinka kiehtovia aiheita! Vaikka historianopettajuus voisi viitata Mannerheimiin ja lukemisharrastus kirjoihin, innostuin heti raastepöydästä ja halusin kokeilla, saisin kansalaisuuden.

Tässä esseeni raastepöydän syvemmästä merkityksestä: Ensinnäkin raastepöytä kuvastaa perisuomalaista vaatimattomuutta. Miksi kekkaloita helposti pilaantuvilla salaateilla, kun tarjolle voi laittaa lanttua ja porkkanaa? Turha yrittää esittää jotain muuta kuin on: *”On maamme köyhä, siksi jää, jos kultaa kaivannet.”* Jo Runeberg osasi sanoittaa raastepöydän syvemmän idean.

Toiseksi raastepöytä kuvastaa kotomaamme ja sen ihmisten suunnatonta pragmaattisuutta. Kun aamulla laittaa nauriit ja retiisit tarjolle, pysyvät ne hyvänä koko päivän. Yksinkertaisuus on kaunista ja myös helppoa. Moni salaattipöytä päältä kaunis, vaan ulkokultaista hapatusta sisältä. Raastepöytä on sitä miltä se näyttää: jos ei suo, kuokka ja Jussi, niin ainakin lanttu, nauris ja porkkana.

Kolmanneksi raastepöytähän on suoraan kuin Suomen historian oppitunti. Oliko kantasuomalaisilla lollo rossoa tai rucolaa? Oliko kikherneitä, fetajuustoa tai tofua? Oliko viinirypäleitä, cashewpähkinöitä tai aurinkokuivattua tomaattia? Vastaus on ei, ei ja ei. Siksi raastepöytä on kuin kunniaparaati köyhälle, eristäytyneelle ja pohjoiselle maailmankolkalle. Edes peruna, tuo 1700-luvun maahanmuuttaja,

"Miksi kekkaloita helposti pilaantuvilla salaateilla, kun tarjolle voi laittaa lanttua ja porkkanaa?"

ei mahdu raastepöytään. Raastepöytä on niin perustavaa laatua olevan suomalainen, ettei sitä voi edes sanoa kuvailla.

Raastepöydän syvempi merkitys on kuitenkin vielä enemmän. Pekka Puska Pohjois-Karjala-projekteineen toi vihannekset punaisen maidon ja punaisen voin tilalle. Ja johan alkoivat verenpaineet laskea! Kaikkea ei voi kuitenkaan muuttaa hetkessä, joten raastepöytä oli sopivan joustava askel kohti sydänystävällisempää ruokavaliota. Siksi joka kerta raastepöydän luona voisimme nostaa maljan kansanterveystyölle, mikä taas on suomalaisen käytännöllisen tehokkuuden toinen esimerkki. Mutta se on jo toisen esseen aihe, joten ei siitä sen enempää.

Esseeni lopuksi ehdotankin kolminkertaista hurraahuutoa raastepöydälle: Hurraa, hurraa, hurraa! ■

Kirjoittaja on Kleion päätoimittaja.